

IPS-webinar

Psykiatri for IPS-konsulenter:

– Mødet med mennesker med skizofreni og psykoselidelser

9. Marts 2026 kl. 13-15

Program

- ☒ Oplæg fra Læge i Psykiatri Nikolaj Liboriussen Drivsholm: *Mennesker med psykoselidelser*
- ☒ Oplæg fra primær kontaktperson i OPUS, Anne Juul Kjendsen og Regional IPS-trainer, Anne Grymer: *Samarbejde om kandidater med psykoselidelser*

Mennesker med psykoser

Ved læge i psykiatri Nikolaj Liboriussen Drivsholm

IPS webinar, 9/3-2026

Hvad er en psykoselidelse?

En psykose er en alvorlig **sindstilstand**, hvor kontakten til virkeligheden er **forvrænget** eller tabt, ofte oplevet som "fejlkoblinger i hjernen". Symptomer inkluderer typisk **hallucinationer** (hører/ser ting, der ikke er der) og **vrangforestillinger** (f.eks. forfølgelsestanker), som gør det svært at **skelne** fantasi fra virkelighed (Psykiatrifonden)

Psykoselidelser i Danmark

Skizofreni:

- 30.000 tilfælde i Danmark
- 500 – 1000 nye tilfælde om året
- Livstidsrisiko på 1,8% (Kræft 33%)
- Levetid forkortet med 12-15 år

Skizotypi

Psykoselidelse

Skizofreni.

- Og alle de andre...
  - Og lidt om skizotypi...

Skizofreni er alvorlig, (oftest) **gennemgribende**, (oftest) **invaliderende** og oftest med **funktionstab både ift**

- **SOCIALE KOMPETENCER**
- **EVNE TIL PLANLÆGNING OG ENERGIFORVALTNING**
- **EVNE TIL AT IMPULSSTYRE OG KONSEKVENSBEREKNE SUFFICIENT**

Det GLOBALE FUNKTIONSTAB oftest mest omfattende ved skizofreni.

Et slide om fordomme

Folk med psykose hører stemmer. Ja, men..

Folk med psykose har altid selvmordstanker. Nej

Folk med psykose har hyppigere selvmordstanker. Ja,men..

Folk med psykose er farlige. Nej, men..

Folk med psykose har et misbrug. Nej, men..

Folk med psykose siger 'mærkelige ting'. Nej, men..

Folk med psykose skal behandles før de kan fungere i samfundet. Nej, men

Folk med psykose tænker og føler anderledes end mig. Ja, men

Psykose og symptomer

Symptomer kan groft inddeles i

POSITIVE SYMPTOMER

- Noget man har
  - Vrangforestillinger, hallucinationer....ect.
  - OFTEST PERIODISKE. SPØRG!

NEGATIVE SYMPTOMER

- Noget man mangler
  - Manglende motivation, følelsetomhed, hukommelsesbesvær, forringet planlægningsevne....ect.
    - OFTE GENNEMGRIBENDE. SPØRG.

Et slide med fagbegreber

De fire A'er:

- Ambivalens
- Associationsforstyrrelser
- Affektlabiliteten
- Autisme

Selvforstyrrelse

- 'Væren-i-verden'
- Depersonalisering.
- Grublerier

- Tankepåvirkning
- Hyperrefleksivitet
- Vagthed

BEHANDLING AF PSYKOSELIDELSER

Medicin...terapi...fritage fra overkrav....

MENINGSFULD BESKÆFTIGELSE

Afgørende fokusområde, også når borgere følges i sygehusregi

En kontinuerlig proces hvor udsving og udfordringer er et vilkår

Så hvordan kan en psykoselidelse påvirke hverdagen

Manglende sygdomsindsigt

Manglende evne til at impulsregulere og konsekvensberegne

Manglende evne til behovsudsættelse og planlægning

Manglende evne til at kode sociale, normative rammer og navigere derefter.

PAUSE

Samarbejde om Kandidater med psykoselidelser

Anne Juul Kjendsen, primær kontaktperson i OPUS

Anne Grymer, Regional IPS-trainer

Louise

Ung kvinde med skizofreni

IPS:

Afbrudt STX

Ønsker en uddannelse

Fik job i Butik – 25t/ugl. nedsat til 6t/ugl.

Aktuelt søger ind på uddannelse – leder efter læreplads.

Optaget af normalitet

Lavt funktionsniveau

Forpint af psykoser

Præget af nedsat kognitive funktioner

Louise – skizofreni - symptomer

Psykotiske symptomer:	IPS	IPS-redskaber
-Hallucinationer på samtlige sanser, inkl. 3. pers -hørehallucinationer -Vrangforestillinger af paranoid karakter, inkl. Bizarre vrangforestillinger - Tankepåvirkningsoplevelser	-Korte samtaler -Gjort sig klar og komme afsted koster energi og skubber til hallucinationer -Trygge rammer/hjemme hos Louise -Meget tydelig om min oplevelse af samtalen. Glad for at se hende, et godt møde, bekræfte at hun har gjort det godt, at vi har nået, det vi skal, at der er en plan. -Åbner ikke for psykosen, men er bevidst om den: spørger konkret ind til, om hun er okay med situationen. At vi går ved siden ad hinanden. At jeg rykker tættere på, at vi skal med en metro etc.	Karriereprofilen: -aftale fysiske rammer for samtalen. -Hvad er tegn på, at kandidaten oplever forværring

Louise – skizofreni - symptomer

Kognitive dysfunktioner:	IPS	IPS-redskaber
-Nedsat koncentration -Nedsat hukommelse -Nedsat overblik -Nedsat indlæringsevne	-Dagsorden få punkter. -Visuelt overblik/referat i punktform. -En aktivitet/opgave pr. samtale. -Altid ny aftale med påmindelsesbesked. -Nye aktiviteter CV, JD, Udd. gøres altid sammen. -Inddragelse af netværk –sendt kopi af ”referat” -Forklarer og beskriver ikke, men sammenlign med kendt erfaring, eller tager med ud, se og opleve selv. -Tydelige om hvad skal der ske ved næste samtale.	-Jobplan med 1 punkt -Jobdevelopment gøres sammen -støtteplan -netværksmøde med behandler – det samme bliver sagt. -orientering af behandler om IPS-aktiviteter –fokus - Skema udarbejdet til hjemmevejleder, så denne kender til planer om aktivitet.

Louise – skizofreni - symptomer

Negative symptomer:	IPS	IPS-redskaber
Nedsat energi og øget træthed	- Samtaler op ad formiddagen. - Få konkrete emner til samtale. - Korte samtaler. - Nysgerrig hvad er træthed, er den konstant, hvornår er den værst, kan den komme og gå?	Karriereprofil: -beskriv aftaler for formen for samtaler. -beskriv energiforvaltning -jobplan, meget enkel og overskuelig. –skriv altid navn på opgaven.

Markus

Ung mand med Skizotypi

IPS:

Ønsker, job som IT-programmør

Afslutter HF uddannelsen

Lagerarbejde 37t

Aktuelt småjob 10t/ugl IT-firma

Lavt funktionsniveau

Forpint af hyper refleksiv og negative symptomer – stolt ift. at tage imod hjælp

Præget af Negative symptomer

Markus – Skizotypi -symptomer

Tankeforstyrrelser	IPS	IPS-Redskaber
-Omstændig og ukonkret tænkning -lange tankerækker -tendens til at filosofere og (over)analysere -Stærk ambivalens.	Skab den ro og overblik, Kandidaten kan ikke: -Meget konkret og stram dagsorden -Konkrete eksempler på opgaver/aktiviteter fra tidligere. Ikke refleksion om enten eller. -læg en plan og afprøv i x antal mdr. -hold fast i planen -ingen fordel/ulempeskema -Visuelt i skema – plan og opgaver -italesæt hvad planen er ved hver samtale, hvad der er blevet gjort, hvad den videre plan er. - Lav en prioriteringsliste, hvad er der fokus på nu, resten gemmes. Kun 1 fokus. -Kan ikke selv se eller mærke fremgang. -Italesætte fremskridt	-Jobdevelopment sammen -konkret virksomhed, tid og tidsrum(kl. 11 besøg 15 min), -Ingen hjemmeopgaver - Skriv ansøgning og CV sammen. Eller for Markus. -Tydelig jobplan med 1 fokus/mål

Markus – Skizotypi -symptomer

Forstyrrelse af følelser	IPS	IPS-redskaber
-Følelsesflad -tab af interesser (korte perioder hyper fokusering på én interesse) -meningsløshed.	-Ikke lede efter motivation -Interesse og motivation kommer efter handling. -Håb er abstrakt, det vækkes efter handling. -Sænk krav intensitet og øge retningen samtidig -Belastningen falder, når kompleksiteten falder	-Jobplan med et eller meget få punkter. -Gør aktiviteterne sammen -konkret aktiviteter, tid og tidsrum(kl. 11 besøg 15 min)

Markus – Skizotypi -symptomer

Autistiske træk	IPS	IPS redskaber
-Manglende selvfølgelighed og naturlighed i omgangen med andre. -vanskeligt ved at forstå "sociale spilleregler" -rigid tænkning, reagerer på uforudsigeligheder -svært ved at passe ind i visse "rammer"	- Kunne slå sig på andre kollegaer -oplevede at være den bedste til at udføre en opgave -oplevede ikke selv, at han gik i stå, gennemgik hele processen i hovedet, men der var ingen handling. -talte konkret om hvad der var relevant at påtale, og hvad han ikke skulle forklare andre. -At han havde ret, hvornår kan det siges til andre.	-Støtteplan -øve jobsamtale/forberede spørgsmål -tag billeder af en arbejdsgang 1,2,3 -hvad gør man af sig selv i en pause -find arbejde uden pause -aftale om alternativ pause -Disclosure –kan arbejdsplads klædes på?

Markus – Skizotypi -symptomer

Selvforstyrrelser	IPS	IPS-Redskaber
-Oplevelse af at være genstand for særlig opmærksomhed. -uvirkelighedsfølelse, uklar fornemmelse af sit "selv".	-ingen åbne spørgsmål om identitet, hvem er du ift. at undersøge interesser. -Gør det faktisk, hvad har kandidaten været vedholdende med tidligere. Har bygget en computer. -Fastholde plan og fokus, ikke svæve rundt og skifte fokus hele tiden. -Hold fast i at prøve en retning af, aldrig spildt. Lager arbejde giver	-Erfaringsopsamling -karriereprofil -indhent information fra andre, der kan beskriver kandidaten: -kontakt tidligere arbejdsgivere -tal med netværket -Simpel jobplan med 1 punkt/mål -motivated by doing

Darius

Ung mand med skizofreni

IPS:

Veluddannet og erfaring fra arbejdsmarkedet – debut skizofreni – social deroute, hjemløs

Ønsker, at vende tilbage til arbejdsmarkedet

Frivillig i et kulturhus

Aktuelt: job 5t/ugl. i en skolekantine

Psykotisk

Præget af manglende håb og slukkede drømme

Depressiv, forpint af selvmordstanker

Præget af negative symptomer

Problematiske forbrug af rusmidler

Darius – Skizofreni - symptomer

Psykotiske symptomer:	IPS	IPS-redskaber
Hallucinationer på alle sanser, især forpint af stemmehøring. Stemmerne fortæller, at han skal tage sit eget liv og hvordan. Forveksler disse med tanker. Forskelligartede vrangforestillinger med store konsekvenser på hans liv.	-Korte samtaler -Holde fast i samtalen om arbejde -bærer af håb, trække på erfaringen om, at det er muligt at finde et arbejde også for Markus -identificere energiregnskab -identificere støtte/skånebehov	Jobdevelopment: - kigge på jobopslag - Kontakter arbejdsgivere pr. telefon Karriereprofil: - Afdække hverdagen/ADL - Hvad skal være opmærksom på ift. forværring. - Hvem skal kontaktes ved forværring

Darius – Skizofreni - symptomer

Tankeforstyrrelser	IPS	IPS-redskaber
-Stærk bekymringstendens -ambivalens -tankemylder	Skab den ro og overblik, Kandidaten kan ikke: -Meget konkret og stram dagsorden -læg en plan og afprøv i x antal mdr. -hold fast i planen -italesæt hvad planen er ved hver samtale, hvad der er blevet gjort, hvad den videre plan er. - Lav en prioriteringsliste, hvad er der fokus på nu, resten gemmes. Kun 1 fokus. -Kan ikke selv se eller mærke fremgang. -Italesætte fremskridt	-Ingen hjemmeopgaver -Skriv ansøgning og CV sammen -Tydelig jobplan med 1 fokus/mål -fordel/ulempeskema - altid vælge en vej sammen, fik aldrig skemaet med hjem.

Darius – Skizofreni - symptomer

Negative symptomer	IPS	IPS-Redskaber
Ekstremt nedsat energi og initiativ	-Gjorde alle aktiviteter sammen, eller jeg udarbejdede udkast ex. CV og ansøgninger -Planlagde møderne, så de lå forskudt ugevis fra OPUS. -Samtaler eftermiddag -Altid påmindelse -ingen hjemme opgaver -anerkendelse af, at han samarbejde om indsatsen.	JD. Vi ringede ud og skrev til arbejdsgivere sammen. Kunne ikke holde til at tage ud og besøge. Afdækkede efterspørgsel af kompetencer ved forskellige professioner. Havde en forestillinger om at skulle være supermand.

Darius – Skizofreni - symptomer

Kognitive dysfunktioner	IPS	IPS-Redskaber
Nedsat koncentration Nedsat hukommelse Nedsat overblik Nedsat indlæringsevne	Dagsorden få punkter. -En aktivitet/opgave pr. samtale. -Altid ny aftale med påmindelsesbesked. -Nye aktiviteter CV, JD, Udd. gøres altid sammen. -ingen hjemmeopgaver -Tydelige om hvad skal der ske ved næste samtale.	-Jobplan med 1 eller få punkter -Jobdevelopment gøres sammen -støtte plan med næste aftale, kunne ikke overskue en masse beskrivende skrift. -Tæt opfølgning på arbejdet, hvor jeg gennemgik støtte punkter.

Darius – Skizofreni - symptomer

Desuden	IPS	IPS-redskaber
-Stærke og hyppige pseudo-obsessioner med voldeligt indhold -Hyppige selvmordstanker -Rusmiddelforbrug	Åbner ikke for psykosen, men er bevidst om den: spørger konkret ind til, om han er okay med at skulle ringe til en arbejdsgiver. Samtale om, hvilke arbejdsopgaver, han kan klare, når han forbruger rusmidler.	Karriereprofil: -Hvad er tegn på, at kandidaten oplever forværring. -Hvem skal kontaktes. Jobsøgningsplan Afdække hvornår på dagen han kan arbejde. Disclosure – oplyse arbejdsgiver

Næste webinar

☒ Psykiatri for IPS-konsulenter – Mødet med mennesker med bipolar lidelse

☒ Torsdag d. 19. marts 2026 kl. 13-15

Tak for i dag

IPS-ambassadør i Region Hovedstaden

Bodil Lundsgaard Josephsen

21 37 97 60 / bodil.lundsgaard.josephsen@regionh.dk

Regional IPS-trainer i Region Nord

Rasmus Vestergaard Pedersen

41 46 75 57 / vestergaard.p@rn.dk

Regional IPS-trainer i Region Hovedstaden

Anne Grymer

24 23 58 89 / Anne.grymer@regionh.dk